

Παραδοσιακή Αρχιτεκτονική και Σύγχρονοι Προβληματισμοί

ΑΡΗ_311

Εαρινό Εξάμηνο 2021

Διδάσκουσα: Φιλοκύπρου Μαρία

Ομάδα: Καλογήρου Δήμητρα, Νικολάου Βασίλεια

Πολεοδομική Ανάλυση

Νικολάου Βασίλεια

Αβδελλερό

Το χωριό του Αβδελλερού βρίσκεται σε απόσταση 8 χιλιομέτρων από την Λάρνακα και μεταξύ των κωμοπόλεων της Αθαιίνου και της Αραδίππου. Το χωριό έχει έκταση 20 3195 km² και βρίσκεται σε υψόμετρο 120 m.

Ανέκαθεν το χωριό κατοικείται από Έλληνες και ο πληθυσμός του, σύμφωνα με την καταγραφή του 1881, έφτανε μόλις τους 47 κατοίκους.

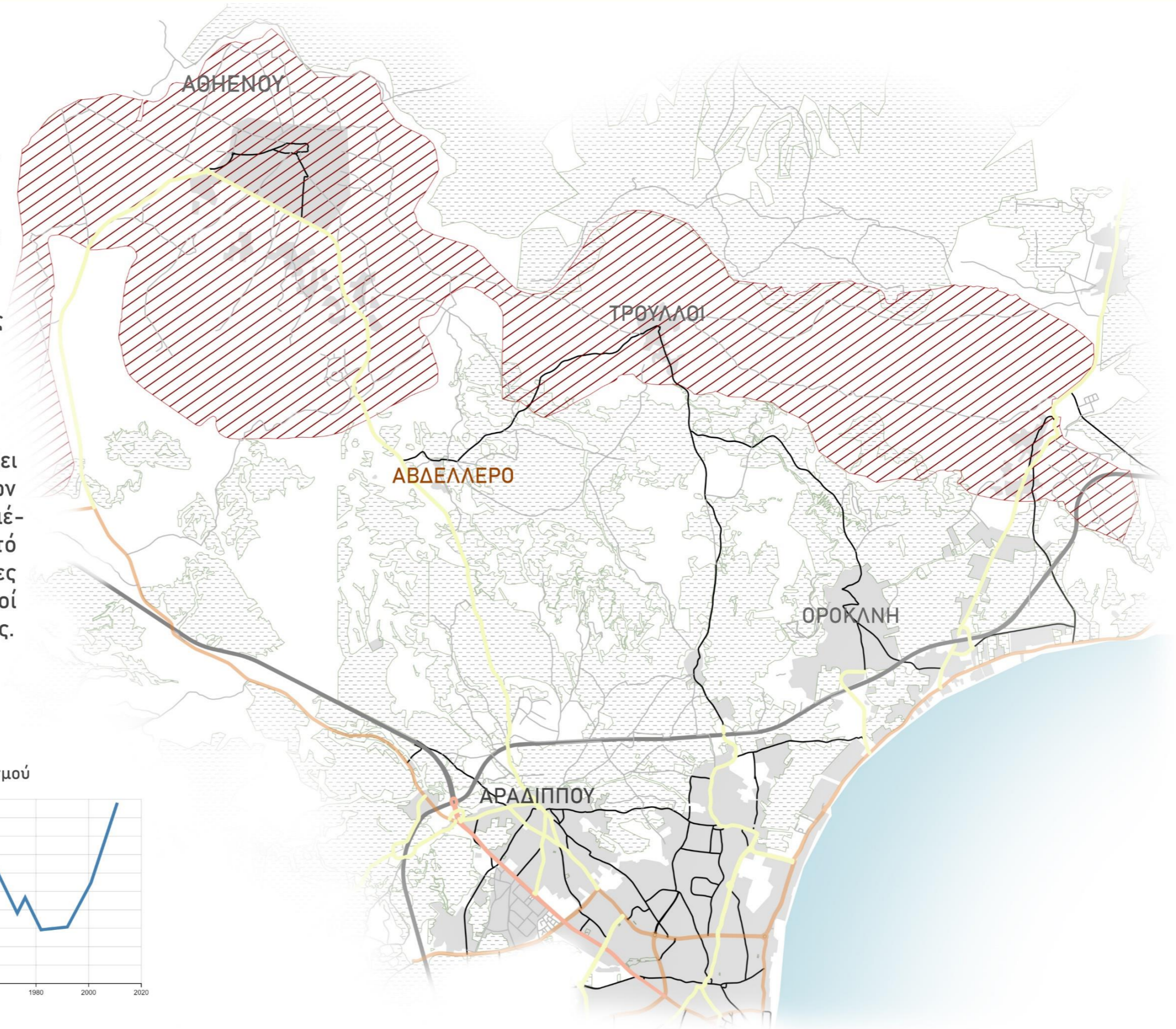
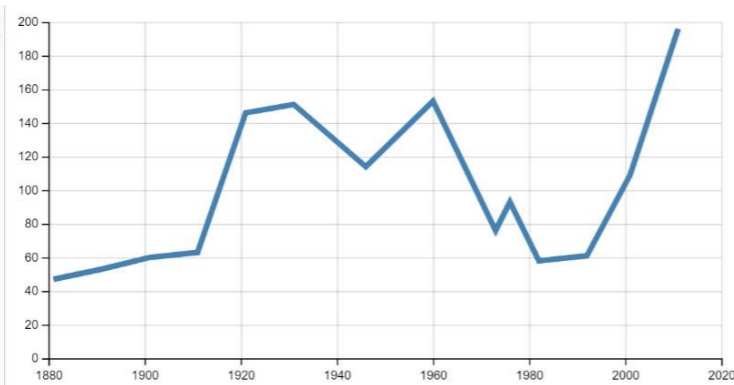
Την ανατολική πλευρά του χωριού διασχίζει ένας μικρός ποταμός. Βασικές ασχολίες των κατοίκων ήταν, και σε μεγάλο βαθμό παραμένουν, η γεωργία και η κτηνοτροφία για αυτό το λόγο το χωριό περιβάλλεται από φάρμες αιγοπροβάτων και αγελάδων. Σήμερα, αρκετοί κάτοικοι του χωριού εργάζονται στις πόλεις.

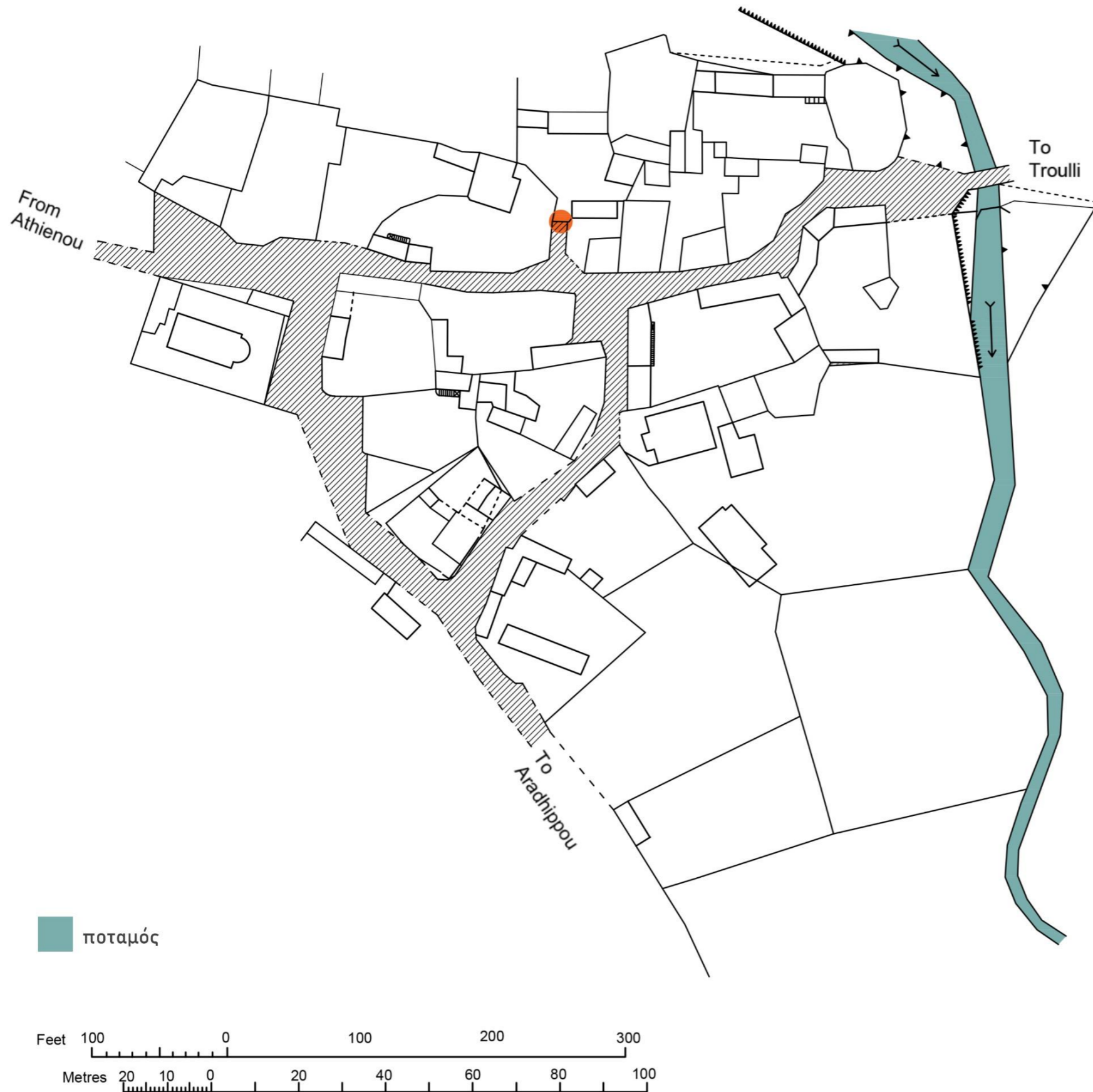
Πληθυσμός

Ιστορικό απογραφών

Απογραφή	Πληθυσμός	%±	Ανδρες	Γυναίκες
1881	47 ^[12]	—	24	23
1891	53 ^[13]	12.8%	26	27
1901	60 ^[14]	13.2%	25	35
1911	63 ^[15]	5.0%	29	34
1921	146 ^[16]	131.7%	74	72
1931	151 ^[17]	3.4%	77	74
1946	114 ^[18]	-24.5%		
1960	153 ^[19]	34.2%	57	96
1973	76 ^[20]	-50.3%	34	42
1976	93 ^{[21][22]}	22.4%	36	57
1982	58 ^[23]	-37.6%	27	31
1992	61 ^{[24][25]}	5.2%	31	30
2001	109 ^{[26][27]}	78.7%	58	51
2011	196 ^{[9][10]}	79.8%	102	94

Διάγραμμα Εξέλιξης Πληθυσμού

Το οδικό δίκτυο και το ανάγλυφο του εδάφους

Οδικό δίκτυο

Ο μικρός αριθμός των κατοικιών δε δημιούργησε ανάγκες για ένα περίπλοκο οδικό δίκτυο. Το δίκτυο μπορεί να αναγνωριστεί και ως ένας ενιαίος δρόμος που αναπτύσσεται κυκλικά γύρω από το κεντρικό οικοδομικό τετράγωνο του χωριού με μόνο μία αδιέξοδη οδό και απλώνεται ακτινωτά στο χωριό προς τρεις κατευθύνσεις, από τις οποίες οι δύο εξυπηρετούν τις μετακινήσεις εντός του χωριού ενώ η άλλη αποτελεί έξοδο.

Ο ποταμός που διασχίζει το χωριό είναι πολύ μικρός και δεν υπερχειλίζει. Ωστόσο, φαίνεται να έχει επηρεάσει τη δόμηση του χωριού καθώς στα γειτνιάζοντα με αυτόν οικόπεδα οι κατοικίες ανεγέρθηκαν σε μεγάλη απόσταση από τον ποταμό ενώ υπάρχει ένα σημείο όπου ο δρόμος περνά πάνω από τον ποταμό για επικοινωνία με την απέναντι όχθη.

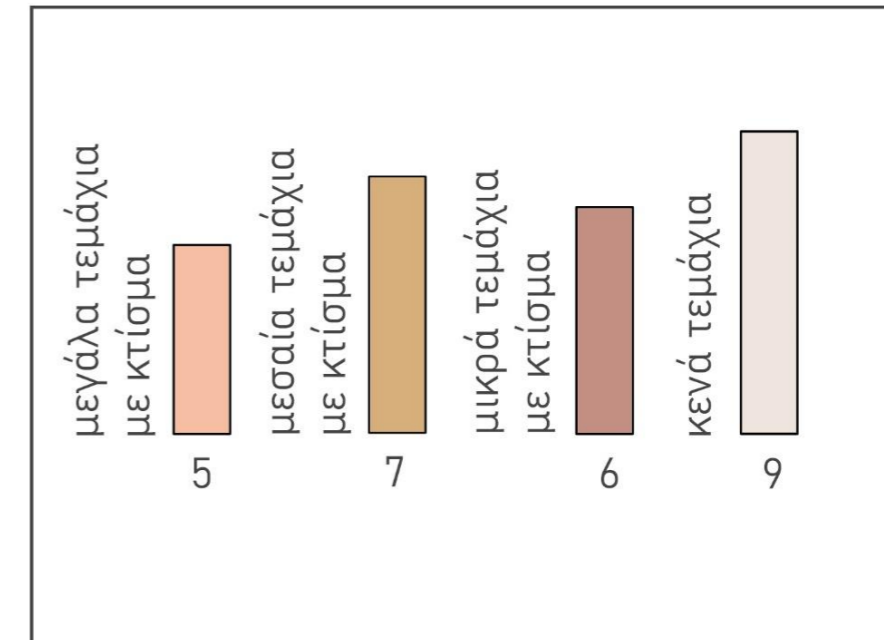
Δημόσιοι και Ιδιωτικοί χώροι

Παρατηρείται μέσω του χάρτη ότι επικρατούν οι ιδιόκτητοι χώροι αν και η δόμηση του χωριού είναι περιορισμένη λόγω των λιγοστών κατοικιών. Το οδικό δίκτυο καταλαμβάνει το μεγαλύτερο τμήμα των δημόσιων χώρων του χωριού και το υπόλοιπο ποσοστό των δημόσιων χώρων συμπληρώνει κυρίως η πλατεία, η εκκλησία και ο χώρος πρασίνου.

- Ιδιωτικοί χώροι
- Δημόσιοι χώροι

Μελέτη μεγεθών των τεμαχίων

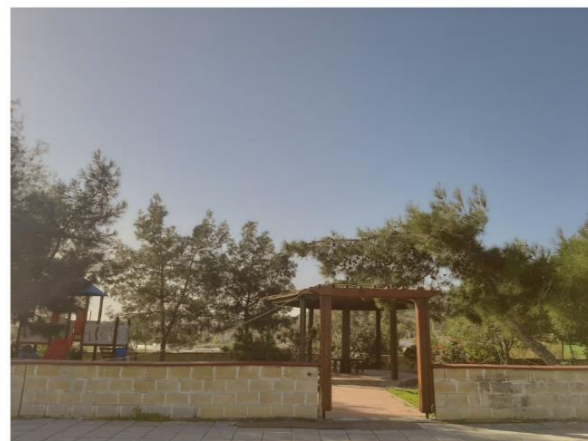
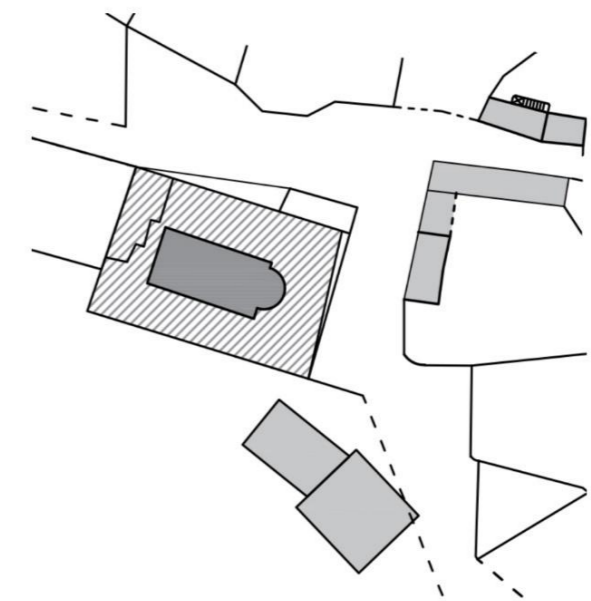
Τα τεμάχια του χωριού είναι αρκετά μεγάλα εξαιτίας της βασικής ασχολίας των κατοίκων που ήταν η κτηνοτροφία. Το εύρος έκτασης των τεμαχίων κυμαίνεται από 100 m² έως 3200 m². Στο χωριό υπάρχουν μεγάλα τεμάχια με κατοικίες, η γνωστή περίπτωση των «μαντρόσπιτων» που είναι η επικρατέστερη στο χωριό. Στα μικρότερα τεμάχια βρίσκονται οι κατοικίες συνήθως με αυλή και χωρίς κάποιο χωράφι, ενώ παράλληλα υπάρχουν και τα κενά τεμάχια τα οποία αποτελούν χωράφια που ανήκουν στους κατοίκους της περιοχής.

Ο Ναός της Παναγίας της Αιματούσας

Η αυλή της εκκλησίας είναι αρκετά μεγάλη και προεκτείνεται ακόμη περισσότερο με το γειτνιάζον δημόσιο πάρκο.

[1]

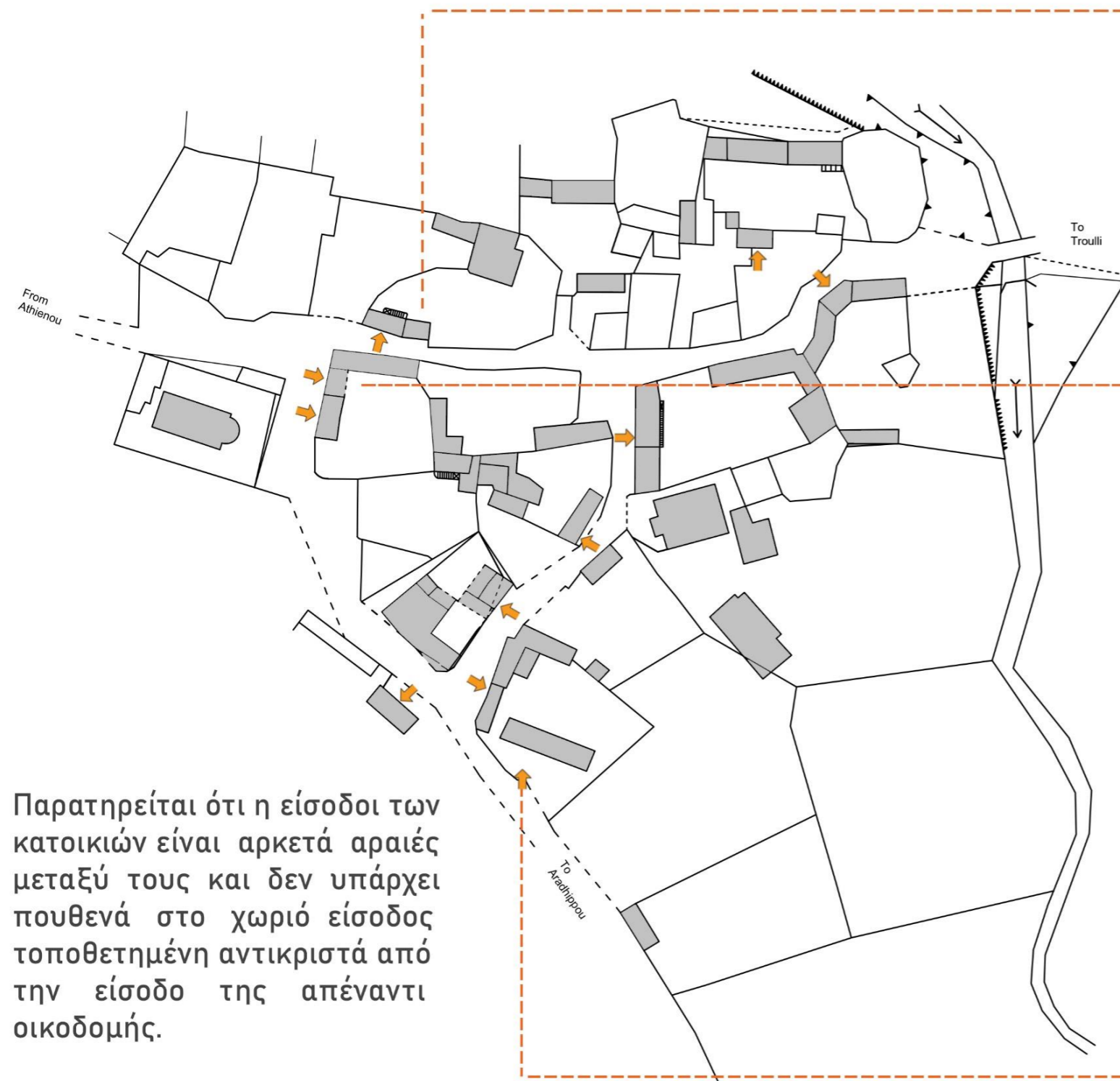

Κεντρικός Πυρήνας Οικισμού

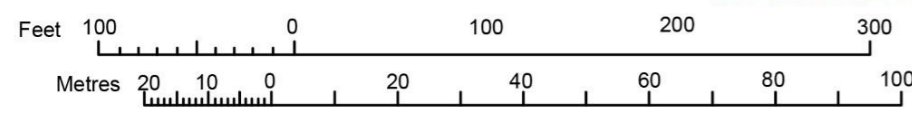
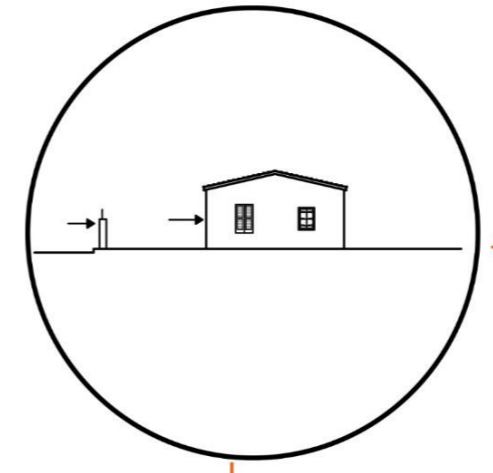
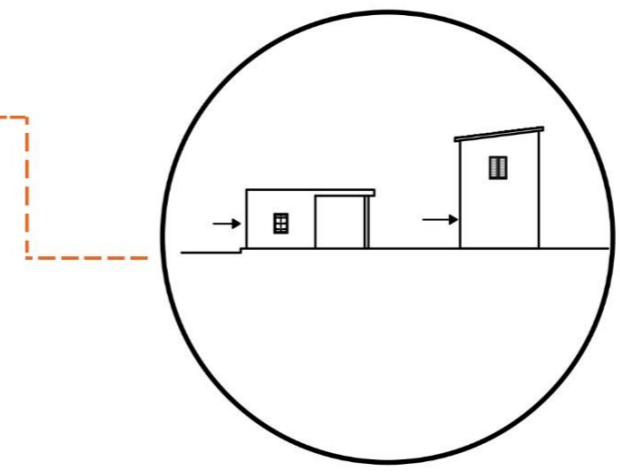
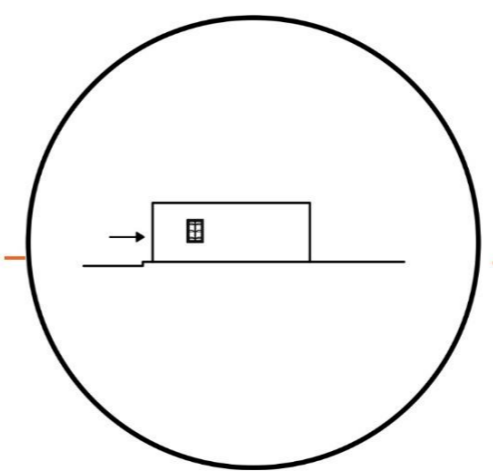
Ο πυρήνας του χωριού φαίνεται να άρχισε να διαμορφώνεται περίξ του κεντρικού οικοδομικού τετραγώνου στο οποίο βρίσκεται η πλατεία του χωριού. Έναντι της πλατείας βρίσκεται το Κοινοτικό Κέντρο του Αβδελλερού και η Εκκλησία της Παναγίας της Αιματούσας δίπλα από την οποία υπάρχει χώρος πρασίνου.

Χωροθέτηση εισόδων κατοικιών σε σχέση με τον δρόμο

Παρατηρείται ότι οι περισσότερες κατοικίες βρίσκονται πάνω στα όρια του δρόμου. Όσο αφορά τις εισόδους των κατοικιών οι πλείστες κατοικίες έχουν άμεση πρόσβαση μέσω της πόρτας που βρίσκεται επί του δρόμου. Άλλη περίπτωση είναι επίσης η πόρτα εισόδου να βρίσκεται στα όρια του δρόμου όμως η είσοδος στην κατοικία γίνεται μέσω ηλιακού ή πορτίου.

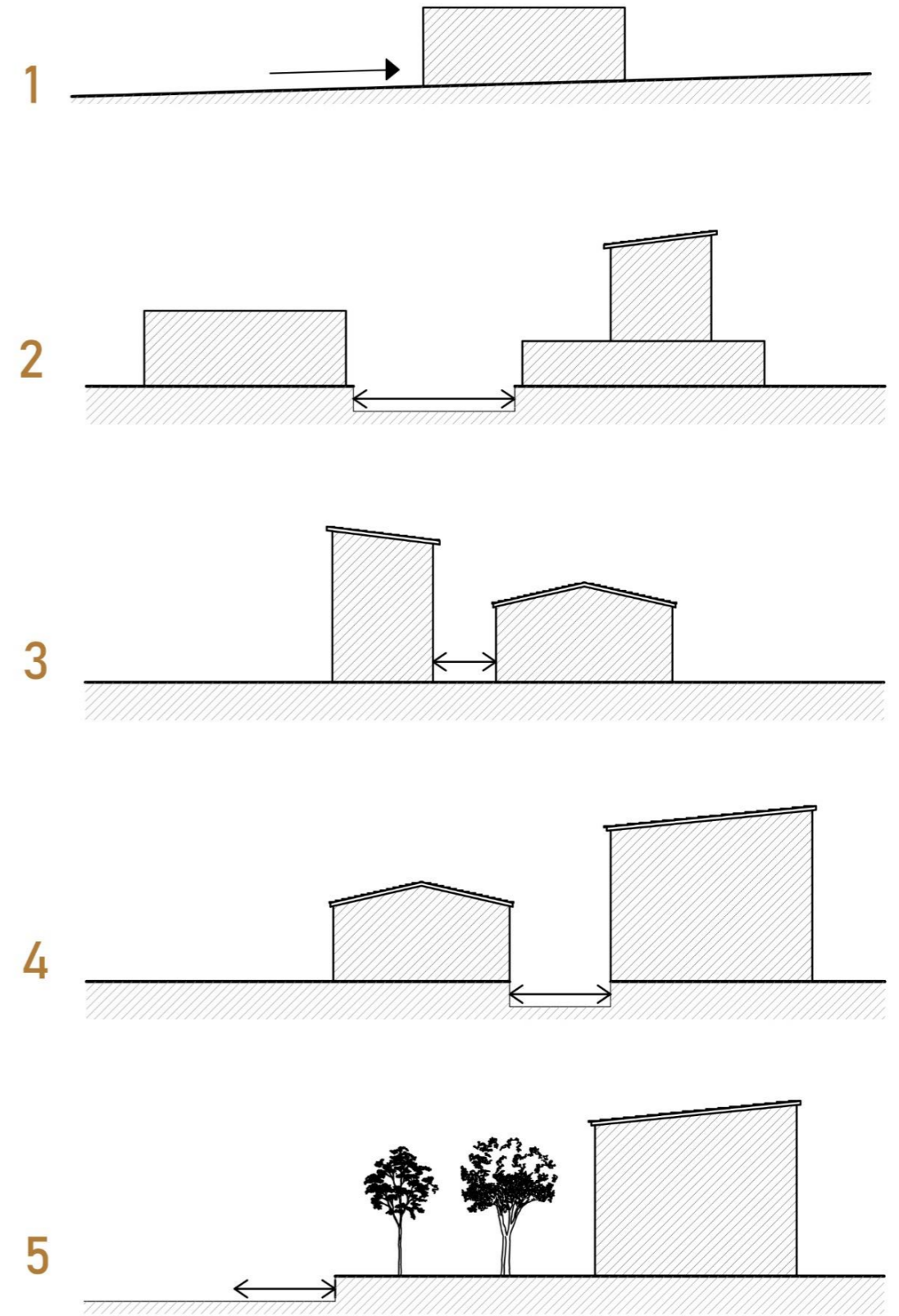

Παρατηρείται ότι η είσοδοι των κατοικιών είναι αρκετά αραιές μεταξύ τους και δεν υπάρχει πουθενά στο χωριό είσοδος τοποθετημένη αντικριστά από την είσοδο της απέναντι οικοδομής.

Τα πλάτη δρόμων και η σχέση τους με τις κατοικίες

Το οδικό δίκτυο ποικίλει σε πλάτη καθώς υπάρχουν σημεία σε αυτό που ο δρόμος στενεύει φτάνοντας περίπου μόλις τα 2.5 μέτρα, όμως στην επικράτειά του έχει αρκετές διαπλατύνσεις. Υπάρχουν επίσης σημεία στα οποία ο δρόμος έχει μικρή κλίση.

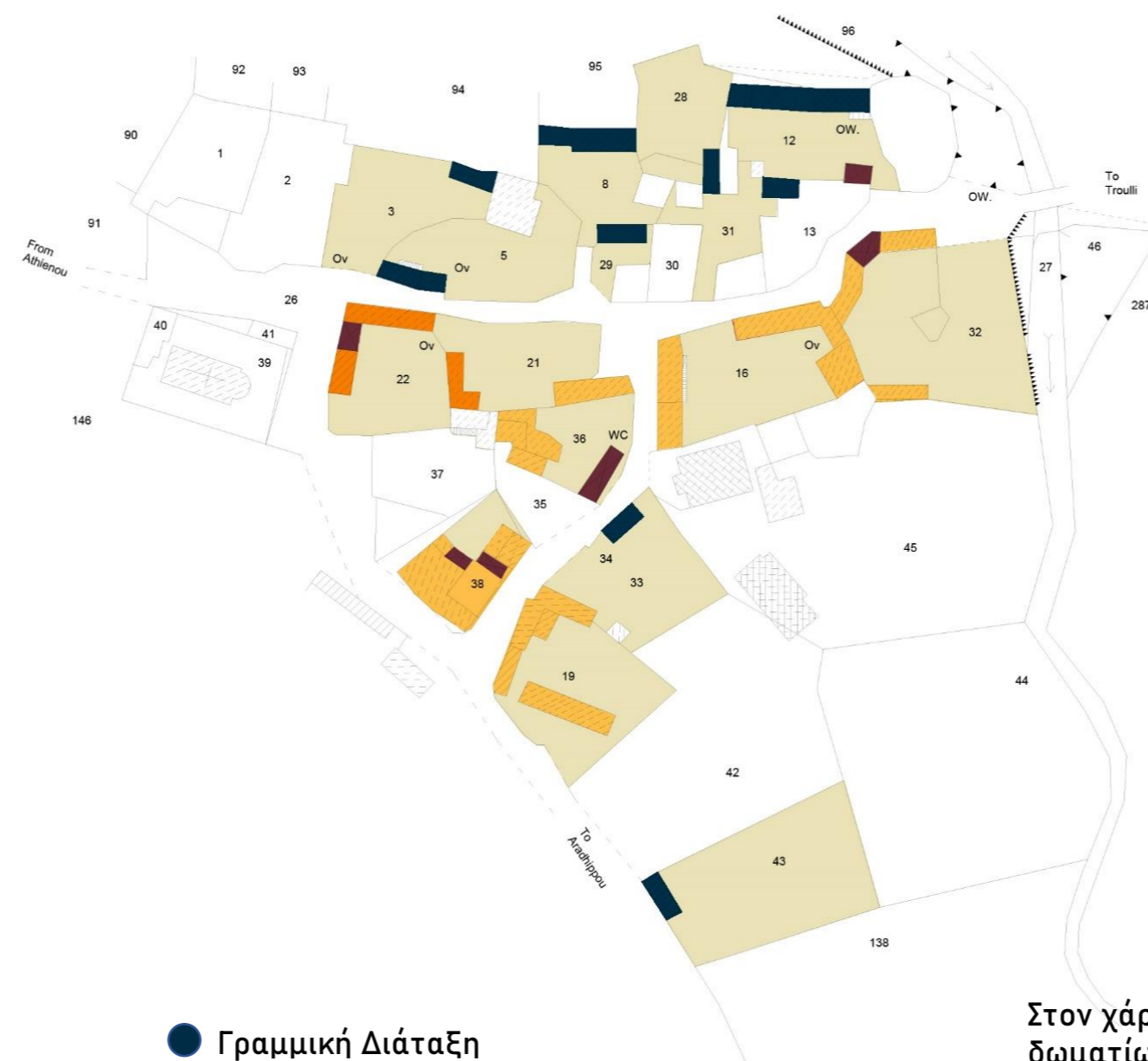
Διερεύνηση τυπολογίας των κτισμάτων στο χωριό Αβδελλερό

Δήμητρα Καλογήρου

Περίληψη

Μέσα από την διερεύνηση της τυπολογίας των κτισμάτων του χωριού Αβδελλερό καθώς και μέσα από το την εκτενή έρευνα των κτισμάτων αυτών διεξήγαμε κάποια αρχικά συνολικά συμπεράσματα. Το πρώτο συμπέρασμα είναι ότι ο πυρήνας του χωριού απαρτίζεται από 16 παραδοσιακές κατοικίες οι οποίες είναι λίθινες κτισμένες με χρήση τοπικής πέτρας της περιοχής άσπρου χρώματος αφού το χωριό αυτό συγκαταλέγεται στους πεδινούς οικισμούς. Ακόμα η διάταξη δωματίων που κυριαρχεί είναι η γραμμική αλλά στο χωριό παρατηρούμε όλες τις διατάξεις την γραμμική, την ελεύθερη και την διάταξη τύπου «Γ» σε μικρότερο βαθμό. Επίσης, οι τύποι των δωματίων που συναντάμε στον οικισμό είναι τα μακρυνάρια τα οποία παρατηρούμε περισσότερο έναντι των ηλιακών που υπάρχουν σε μικρότερο βαθμό και των δίχωρων που δεν τα συναντάμε καθόλου στο εν λόγω χωριό. Έπειτα είδαμε τα διώροφα κτίσματα και τα μονώροφα. Παράλληλα διερευνήσαμε την διάταξη των δωματίων γύρω από τα αίθρια καθώς και τον χαρακτήρα που έχουν τα αίθρια. Μετά παρατηρήσαμε την οργάνωση των κινήσεων από το δρόμο στην αυλή στα επιμέρους δωμάτια.

ΑΒΔΕΛΛΕΡΟ

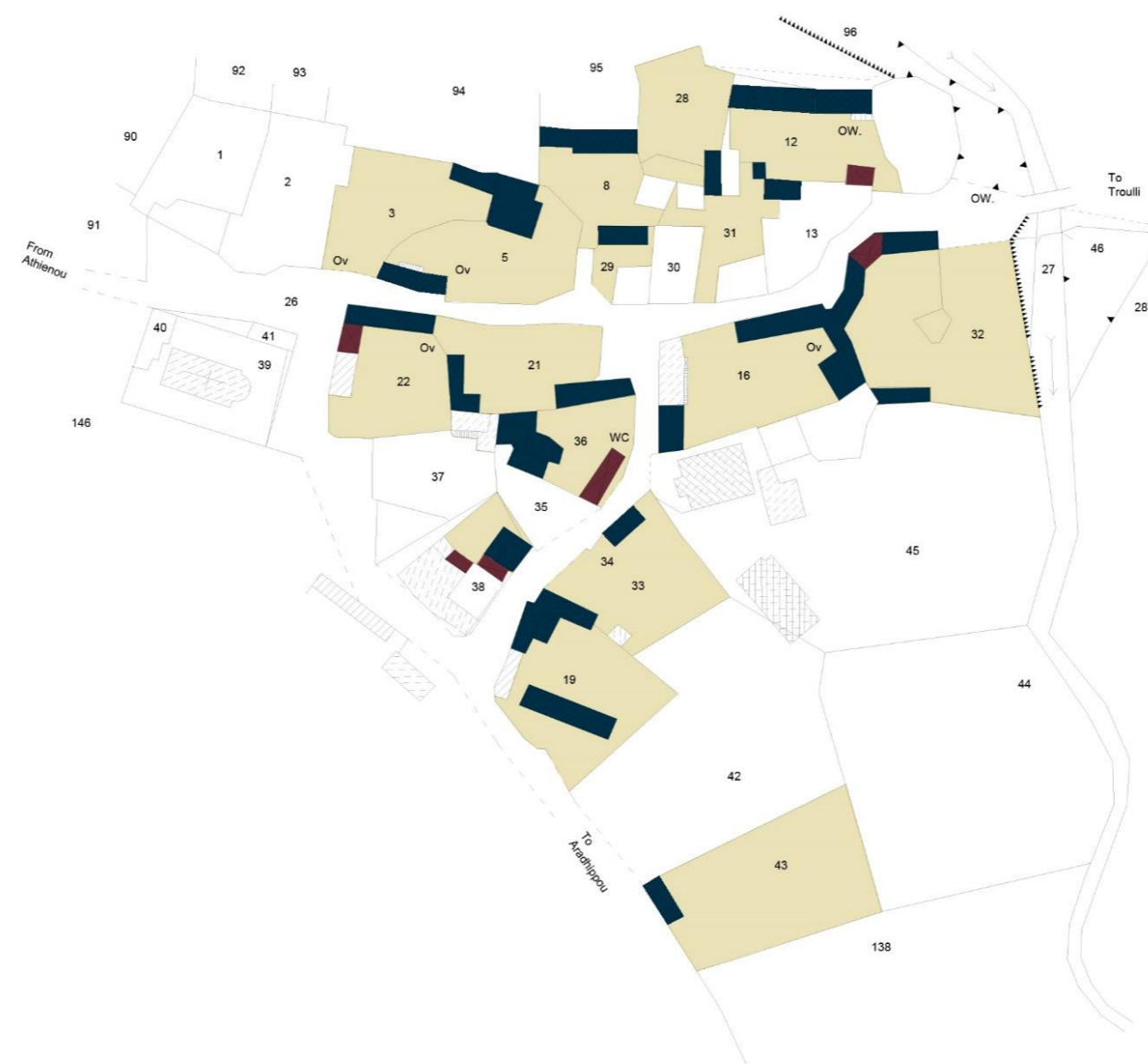

- Γραμμική Διάταξη
- Ελεύθερη Διάταξη
- Διάταξη Τύπου 'Γ'

Στον χάρτη βλέπουμε τις 3 διαφορετικούς τύπους διάταξης των δωματίων καθώς και την τοποθέτησή τους μέσα στο οικιστικό τους τεμάχιο όπου αποτελεί το αίθριο. Με γραμμική διάταξη βλέπουμε 9 κατοικίες, με ελεύθερη διάταξη υπάρχουν 5 κατοικίες και με διάταξη «Γ» βλέπουμε μόνο 2 κατοικίες σε σχέση με τον ολικό αναγραφόμενο αριθμό κατοικιών που είναι 16.

ΑΒΔΕΛΛΕΡΟ

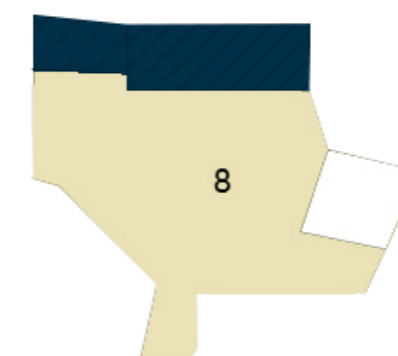
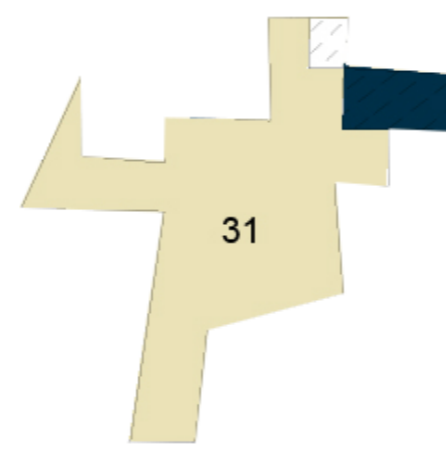
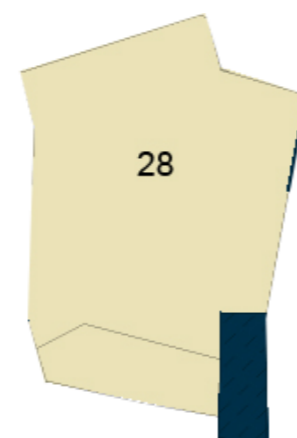
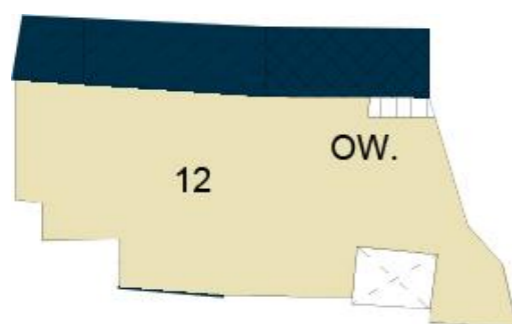
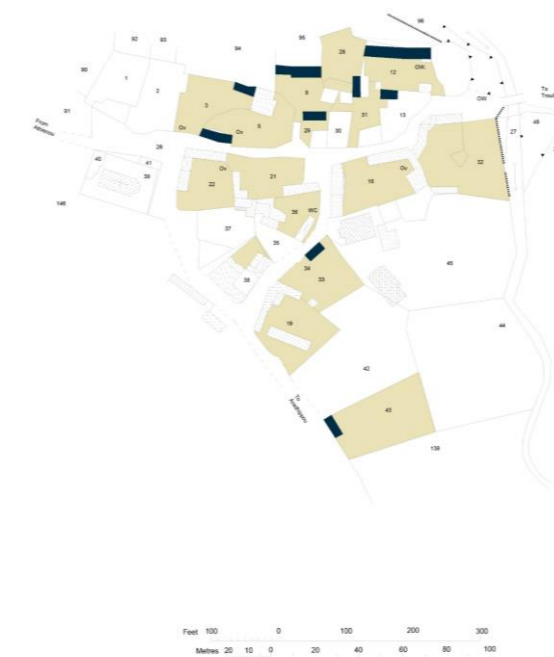
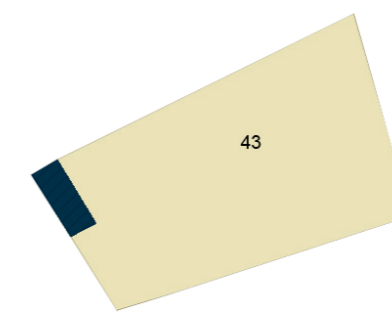
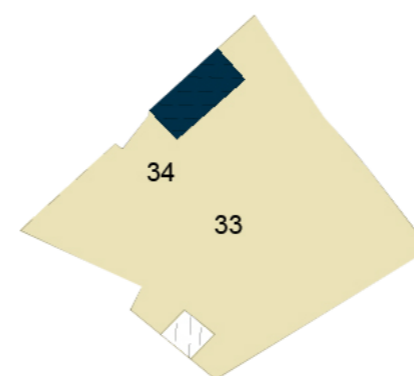
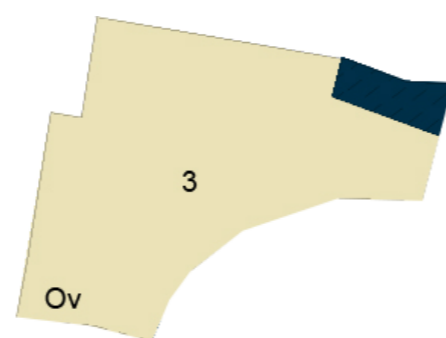
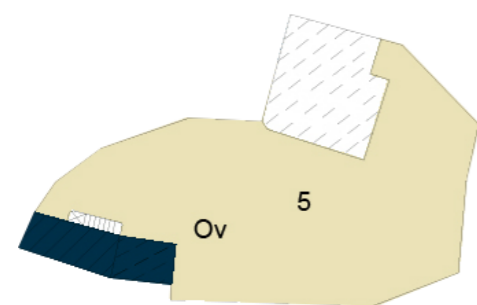

- Μακρυνάρια
- Ηλιακοί

Στον χάρτη βλέπουμε τις 2 διαφορετικές τυπολογίες δωματίων που είναι τα μακρυνάρια τα οποία είναι εμφανές περισσότερα από τους ηλιακούς και αν υπάρχουν οι ηλιακοί σε κατοικίες παρατηρούμε ότι αποτελούν σημείο πρόσβασης της εν λόγω κατοικίας από το δρόμο στο εσωτερικό και έπειτα στο αίθριο.

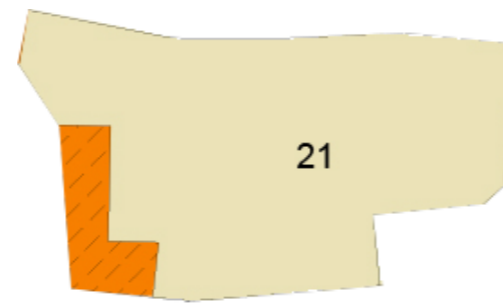
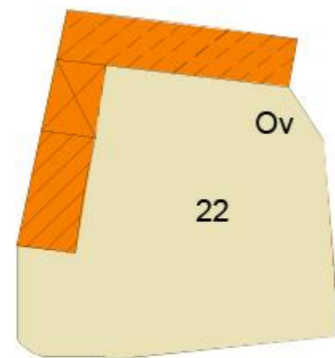
Γραμμικά

- Μακρυνάρια
- Αίθρια

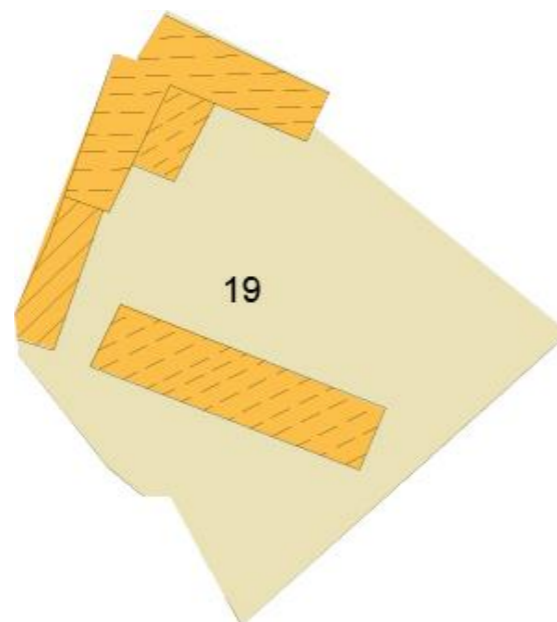
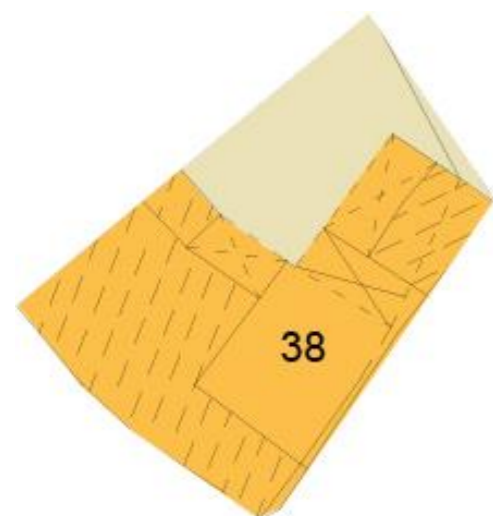
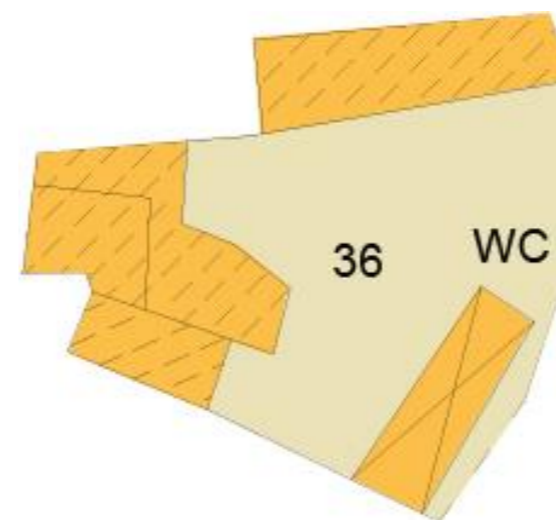
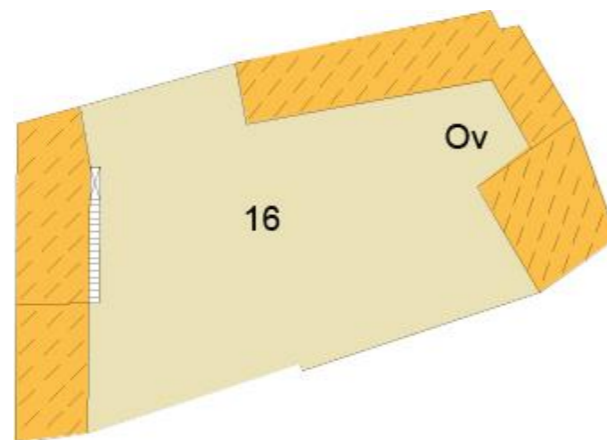
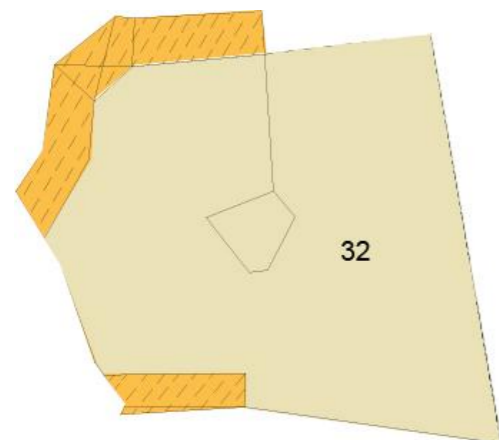
Στον πυρήνα του χωριού όπου είναι ο παραδοσιακός οικισμός βλέπουμε τα μακρυνάρια 9 φορές στις 16 κατοικίες και επικρατούν στον οικισμό έναντι άλλων τύπων διατάξεων των δωματίων ακόμα στο χωριό δεν υπάρχουν καθόλου δίχωρα κάτι που μας οδήγησε να σκεφτούμε ότι αυτό μάλλον προέκυψε λόγω της τότε υπάρχουσας οικονομικής κατάστασης των κατοίκων.

Ανάπτυξη κάτοψης σε σχήμα 'Γ'

Στον πυρήνα του χωριού όπου είναι ο παραδοσιακός οικισμός βλέπουμε την διάταξη 'Γ' 2 φορές στα 16 κτίσματα. Τα δωμάτια των κατοικιών αυτών είναι χωροθετημένα στο περιθώριο του οικιστικού τεμαχίου στο οποίο βρίσκονται και έτσι το αίθριο της κατοικίας είναι ανοικτό στο πίσω μέρος της οικίας.

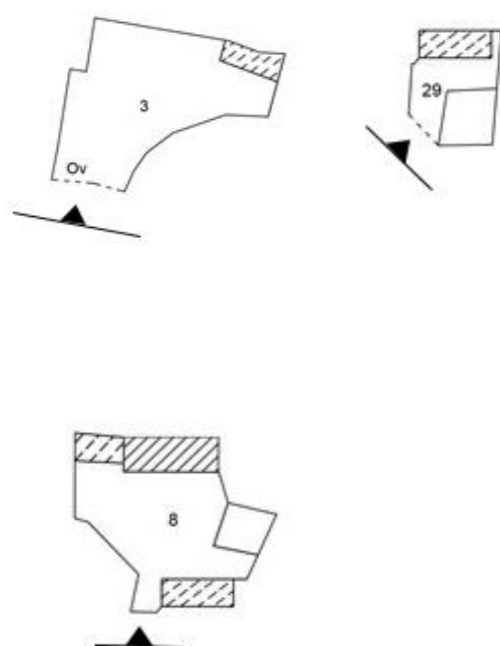
Ελεύθερη ανάπτυξη κάτοψης

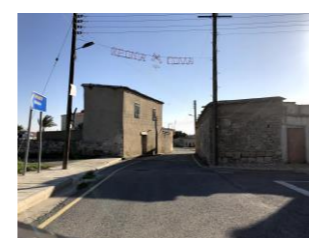
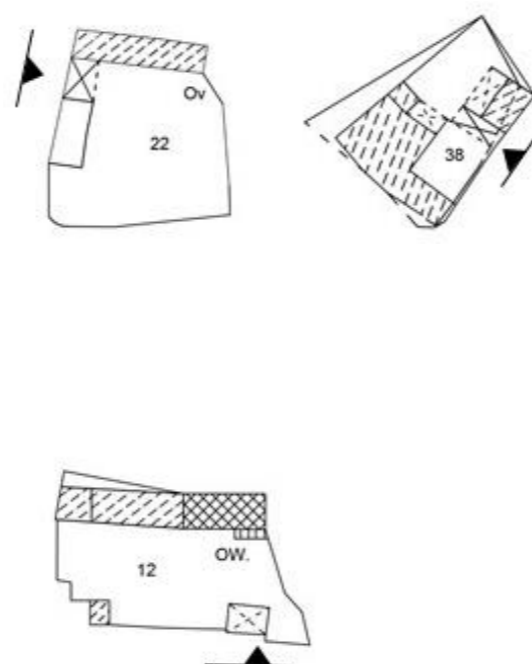
Η ελεύθερη κάτοψη οικοδομών παρατηρείται 5 φορές στα 16 κτίσματα μέσα στο χωριό και μόνο σε δύο από αυτά βλέπουμε και τους ηλιακούς που είναι τοποθετημένοι στο κέντρο περίπου της πρόσοψης.

Τρόπος Ανάπτυξης των Κατοικιών σε Σχέση με το Δρόμο

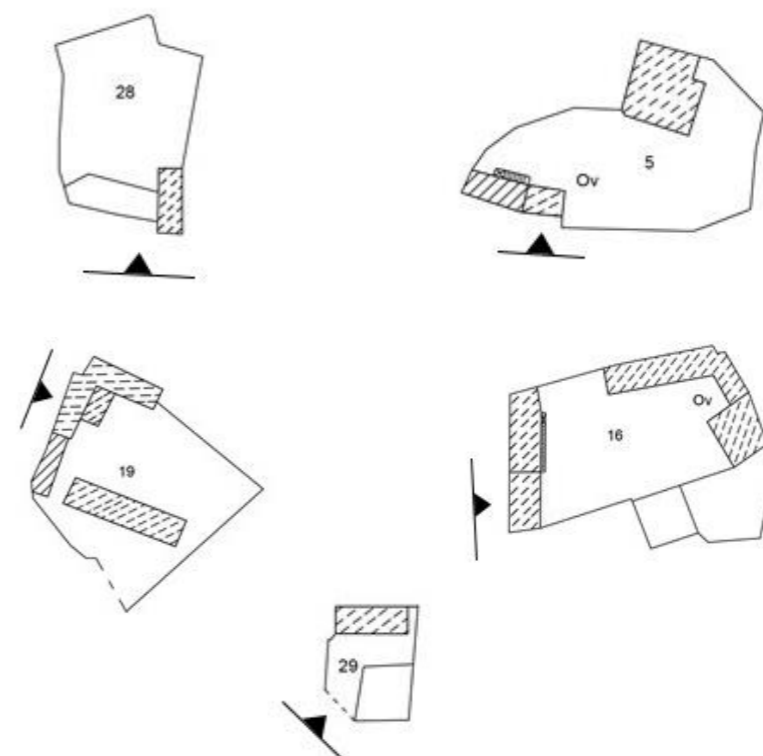
Είσοδος από δρόμο μέσω αυλής

Είσοδος από δρόμο μέσω ηλιακού

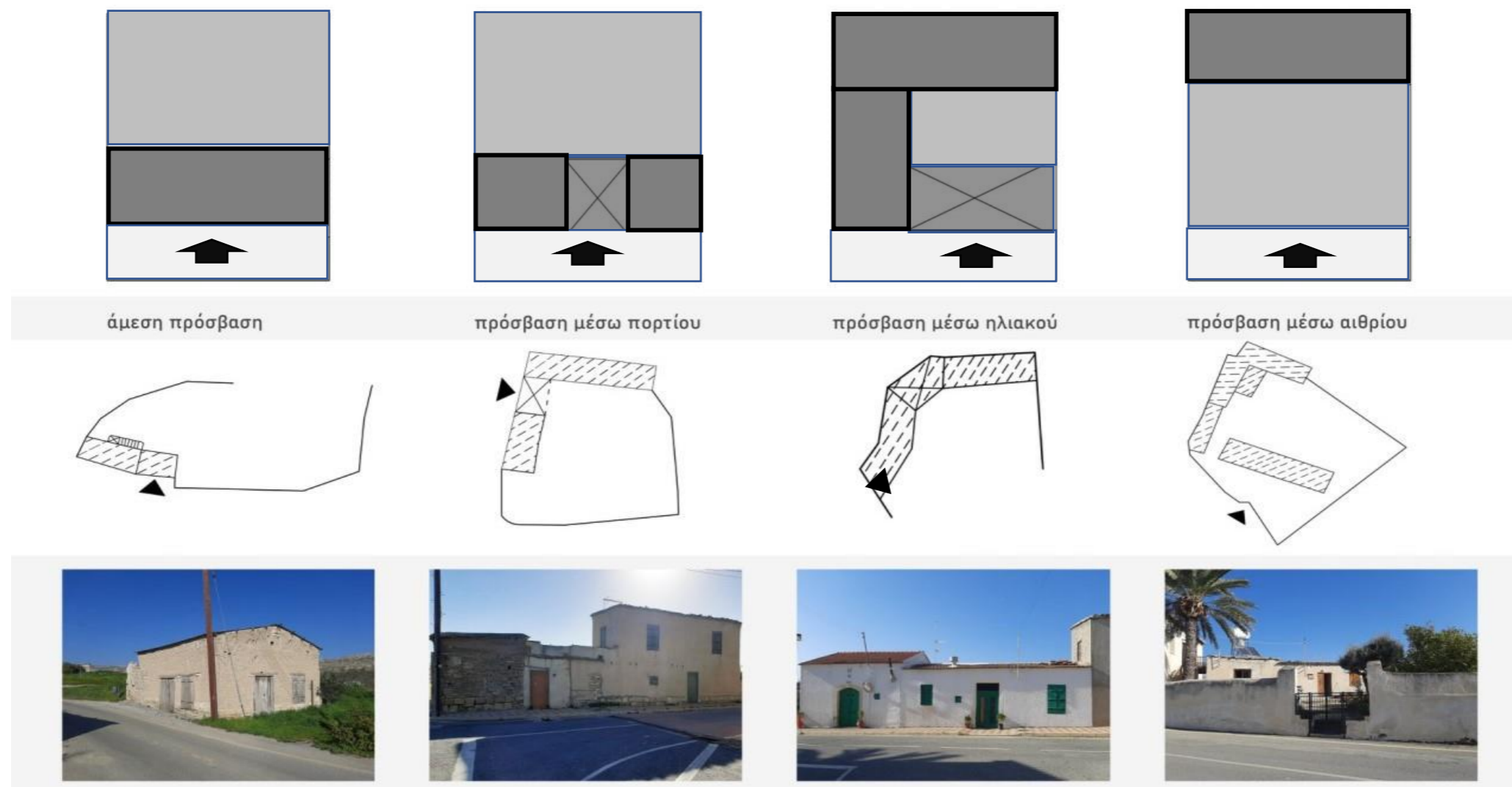

Είσοδος από δρόμο κατευθείαν στην οικοδομή

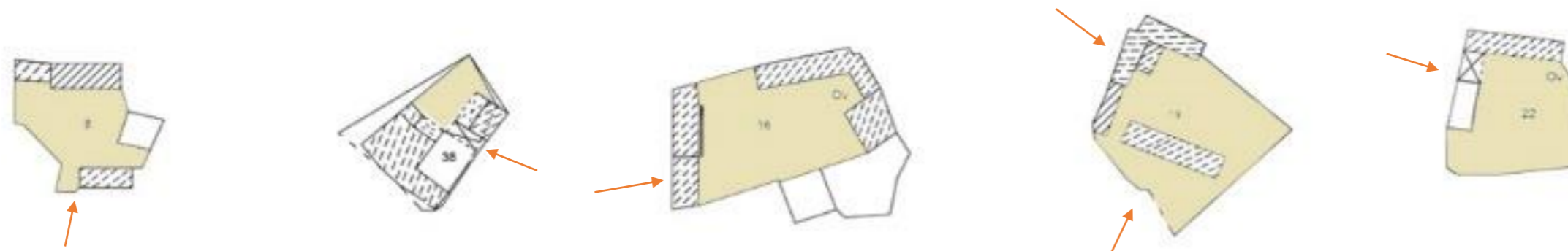
Στο χωριό οι οικίες αναπτύσσονται με τρεις διαφορετικούς τρόπους σε σχέση με τον δρόμο που είναι η είσοδος από τον δρόμο μέσω της αυλής, η είσοδος από τον δρόμο μέσω του ηλιακού και την είσοδο από τον δρόμο κατευθείαν στην οικοδομή όπου και αυτή επικρατεί στο χωριό. Ακόμα εδώ βλέπουμε τον διαχωρισμό ιδιωτικού και δημοσίου και πως αυτό αντιμετωπίζεται και χειρίζεται από τους κατοίκους όπου διαχωρίζεται με την ψηλή τοιχοποιία στην όψη των οικοδομών. Κάτι που έρχεται σε ρήξη με την επικρατούσα ανάπτυξη των οικιών από τον δρόμο όπου σε μεγαλύτερο βαθμό υπάρχει η απευθείας είσοδος από τον δρόμο στην οικοδομή.

Οργάνωση κινήσεων από το δρόμο στην αυλή στα επιμέρους δωμάτια

Εδώ μελετήσαμε περαιτέρω με την επικρατούσα διάταξη, την οργάνωση των κινήσεων από τον δρόμο στην αυλή και στα επιμέρους δωμάτια. Βλέπουμε ότι υπάρχουν 4 διαφορετικοί τρόποι κίνησης στους χώρους. Που είναι η άμεση πρόσβαση, η πρόσβαση μέσω πόρτιου, πρόσβαση μέσω ηλιακού και η πρόσβαση μέσω αιθρίου. Συνολικά στο χωριό παρατηρούμε 4 φορές ηλιακό σε 3 κατοικίες όπου σε μία από αυτές το παρατηρούμε και στο εσωτερικό της οικίας. Ακόμα βλέπουμε 2 πόρτια και σε 11 κατοικίες η πρόσβαση γίνεται άμεσα στην οικία. Ίσως και αυτό να παραπέμπει στην οικονομική κατάσταση των κατοίκων αφού προτίμησαν να μην έχουν τον επιπλέον δωμάτιο του ηλιακού.

Οργάνωση χώρων γύρω από τα αίθρια

Χαρακτήρας Αίθριων

Τα αίθρια είναι κυρίως περικλειστα και αποτελούν το κέντρο του τεμαχίου και τον ελεύθερο χώρο πέραν της οικίας. Είναι κλειστά προς τον δρόμο αποτρέποντας κάθε οπτική επαφή. Η αυλή κατέχει κύριο ρόλο στην καθημερινή ζωή των κατοίκων, αφού εκεί εκτελούνταν όλες οι γυναικείες δουλειές και αποτελούσε ένα ασφαλές μέρος για την οικογένεια. Επι των πλείστων η αυλή ήταν από το υλικό το οποίο ήταν τα πετρώματα του εδάφους και εκεί καλλιεργούσαν μερικές φορές καρπούς καθώς και καρποφόρα δέντρα τα οποία προσέδιδαν καθαρό αέρα, σκίαση και δροσιά στην οικία. Ακόμα έκτρεφαν ζώα στις αυλές τους όπως κότες και κουνέλια. Ακόμα για προστασία της οικογένειας κτιζόταν πέτρινο περιτοιχίσμα ύψους περίπου 1.50 μέτρο.

- Πρόσβαση από τον δρόμο στην οικοδομή και στο αίθριο
- Αίθρια

Διώροφα και μονώροφα κτίσματα

Τέλος καταλήξαμε σε κάποια συμπεράσματα. Αρχικά ότι οι διώροφες οικοδομές στο χωριό είναι 7 στο σύνολο τους συνήθως τοποθετούνται διπλά από κάποιο μονώροφο κτίσμα και η σκάλα είναι τοποθετημένη εξωτερικά της οικίας και πάλι καταλήγουμε στην κυριαρχία των μακρουναριών έναντι των άλλων τυπολογιών δωματίων καθώς και στην επικράτεια των μονώροφων κτισμάτων έναντι των διωρόφων αφού τα συναντάμε σε 13 κτίσματα από τα 16. ακόμα μάλλον η επικράτεια των μονώροφων οφείλεται και πάλι σε οικονομικούς λόγους, ακόμα δεν υπήρχε αυτή η ανάγκη για ανάπτυξη καθύψος αφού η έκταση των τεμαχίων ήταν μεγάλη και αφού ο οικισμός είναι πεδινός.

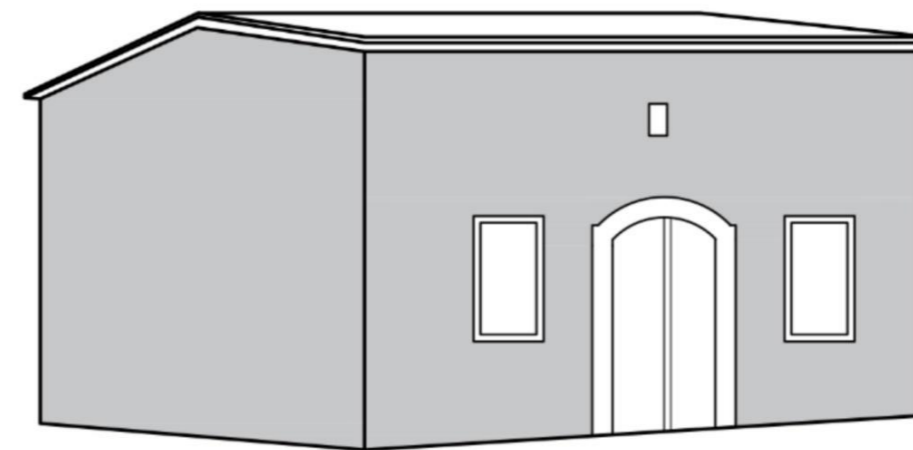
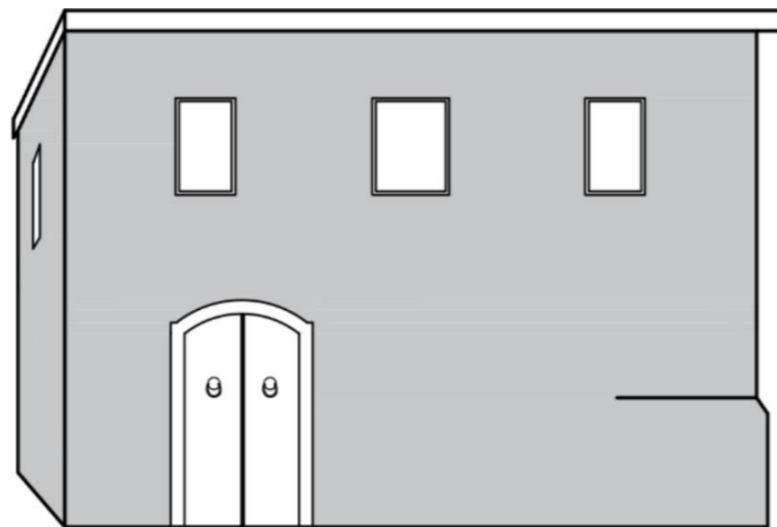
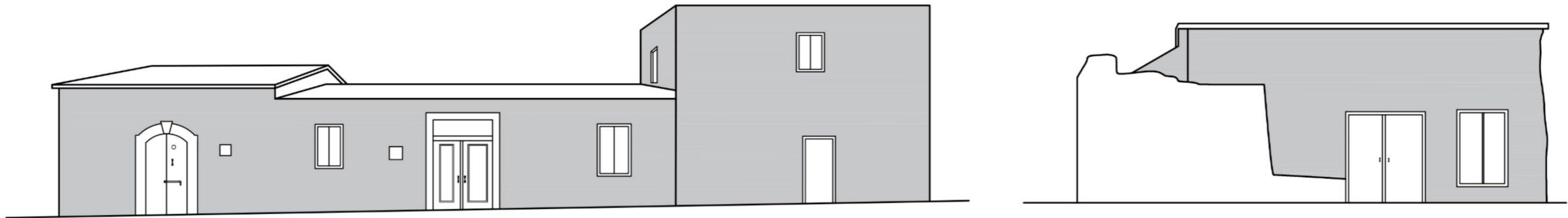
- Αίθρια
- Ηλιακοί
- Μονώροφα
- Διώροφα

Διερεύνηση μορφολογίας των κτισμάτων στο χωριό Αβδελλερό

Βασιλεία Νικολάου και Δήμητρα Καλογήρου

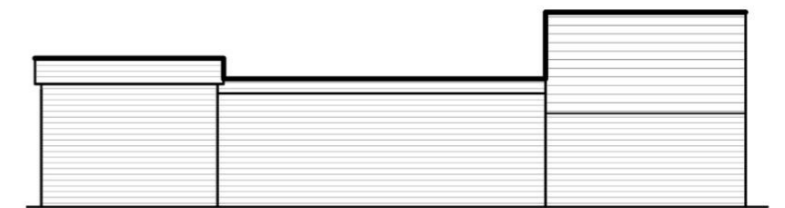
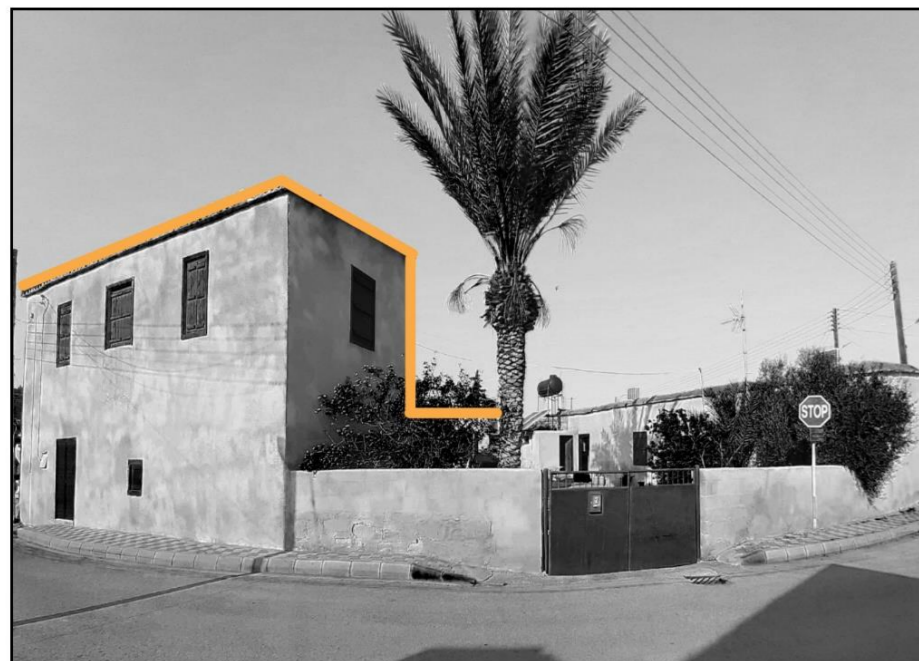
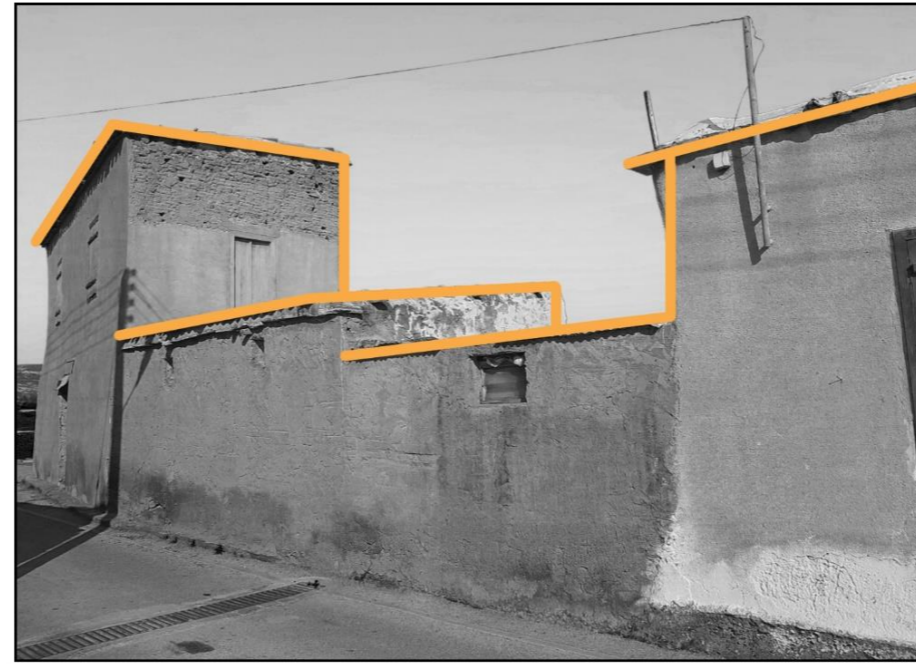
Κενά και πλήρη

Οι όψεις των κατοικιών του χωριού ομοιάζουν πολύ μεταξύ τους με κοινό χαρακτηριστικό ότι τα πλήρη επικρατούν των κενών. Στις περισσότερες κατοικίες παρατηρείται ότι στο ισόγειο υπάρχει το άνοιγμα της εισόδου και δύο παράθυρα. Στο πλατύ μέτωπο του ορόφου εμφανίζονται συνήθως δύο έως τρία ανοίγματα και στο στενό μέτωπο του ορόφου ένα άνοιγμα. Τα κενά των όψεων είναι όλα ορθογωνικά ανοίγματα.

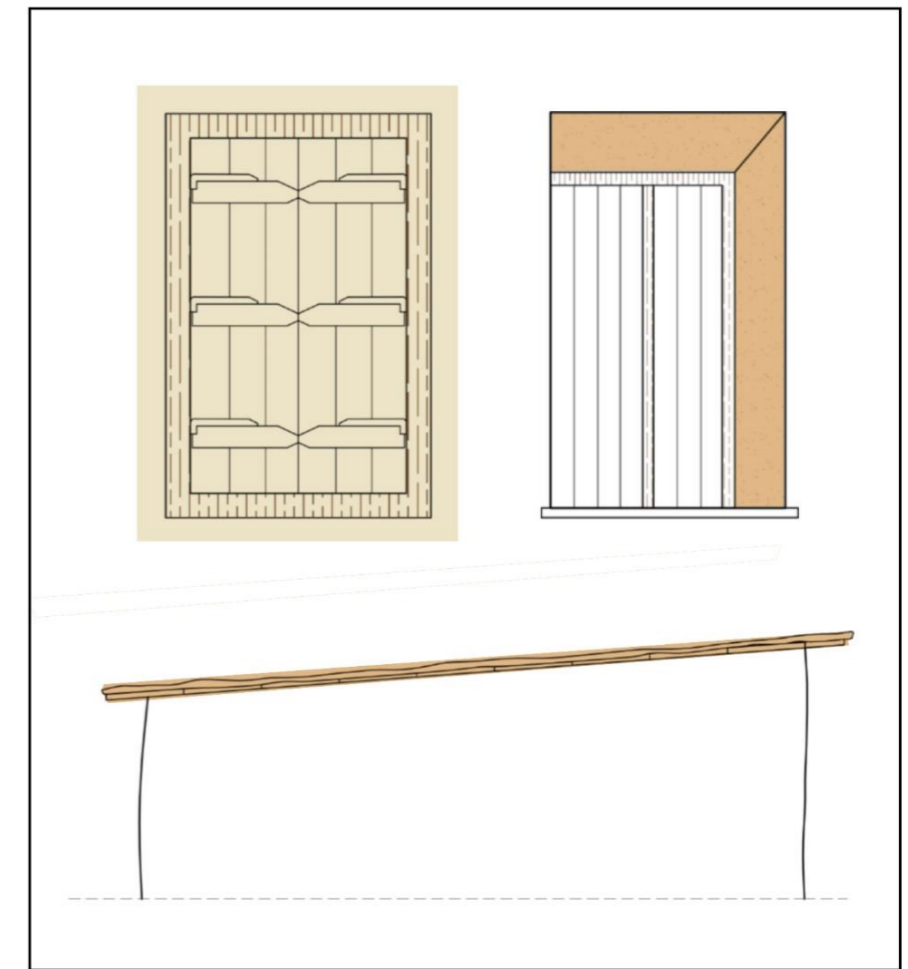
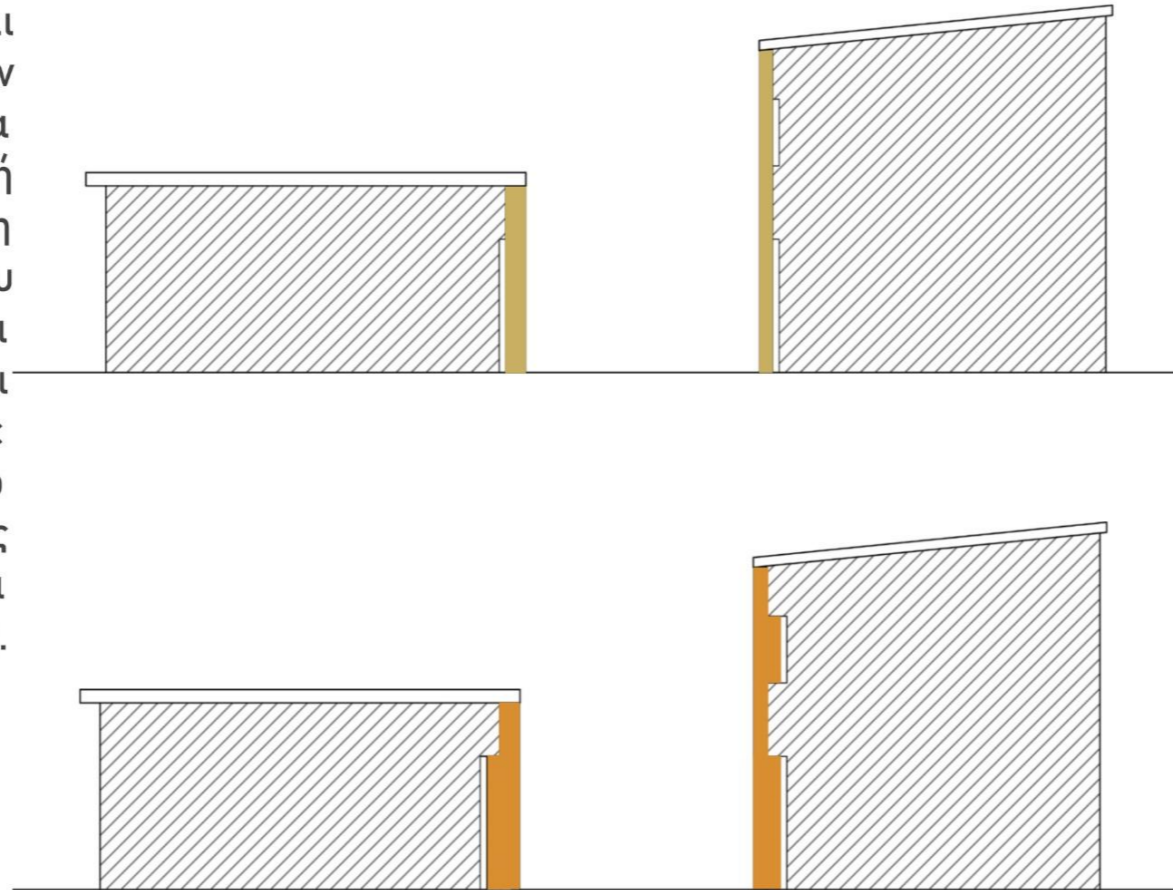
Εναλλαγές ύψους στις όψεις

Παρατηρείται ότι ποικίλουν τα ύψη των κατοικιών καθώς υπάρχουν υψομετρικές εναλλαγές σε όλη την έκταση του παραδοσιακού οικισμού. Τα διώροφα μακρινάρια γειτνιάζουν συνήθως με τα μονώροφα ενώ εμφανίζονται μικρότερες εναλλαγές στα ύψη του ίδιου ορόφου, συνήθως στο ισόγειο.

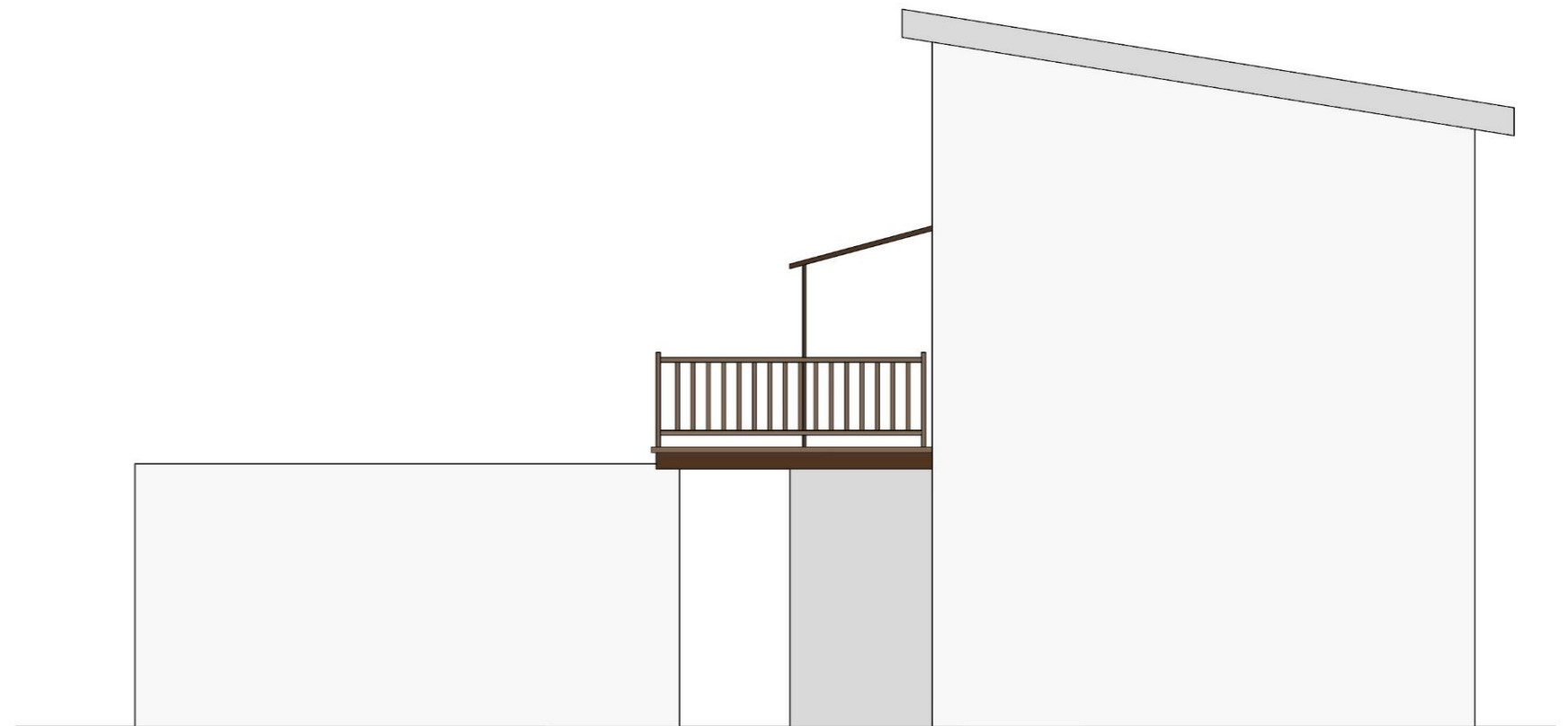
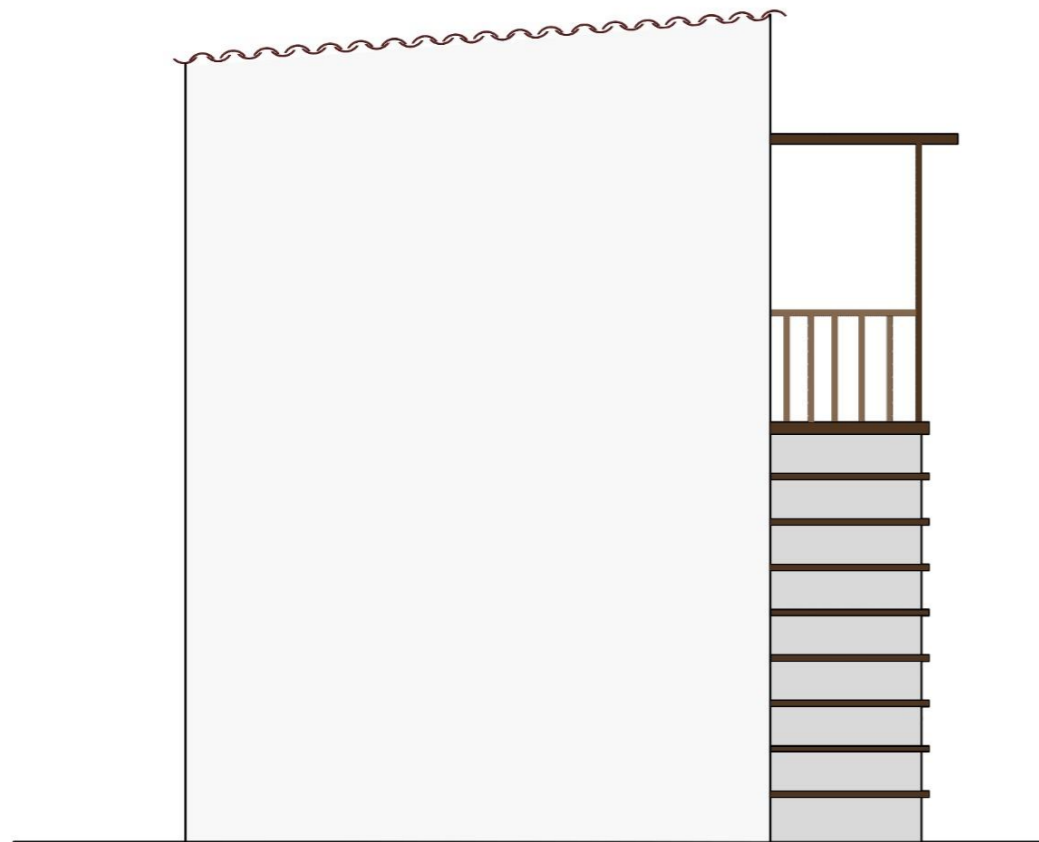
Όψεις εσοχές και προεξοχές

Η προσόψεις των κατοικιών χαρακτηρίζονται κυρίως από λιτότητα και επιπεδότητα. Δεν υπάρχουν μεγάλες προεξοχές, όπως για παράδειγμα εξώστες, ωστόσο μικρή προεξοχή δημιουργείται συνήθως από τη στέγη των κατοικιών. Η μόνη μεταβολή που υπάρχει προκαλείται από τα παράθυρα και τις θύρες. Συνήθως, τα παράθυρα βρίσκονται στην εξωτερική πλευρά του ανοίγματος με αποτέλεσμα τα βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο με την εξωτερική τοιχοποιία. Οι πλείστες εσοχές δημιουργούνται από τα παράθυρα τα οποία βρίσκονται εσωτερικά του ανοίγματος.

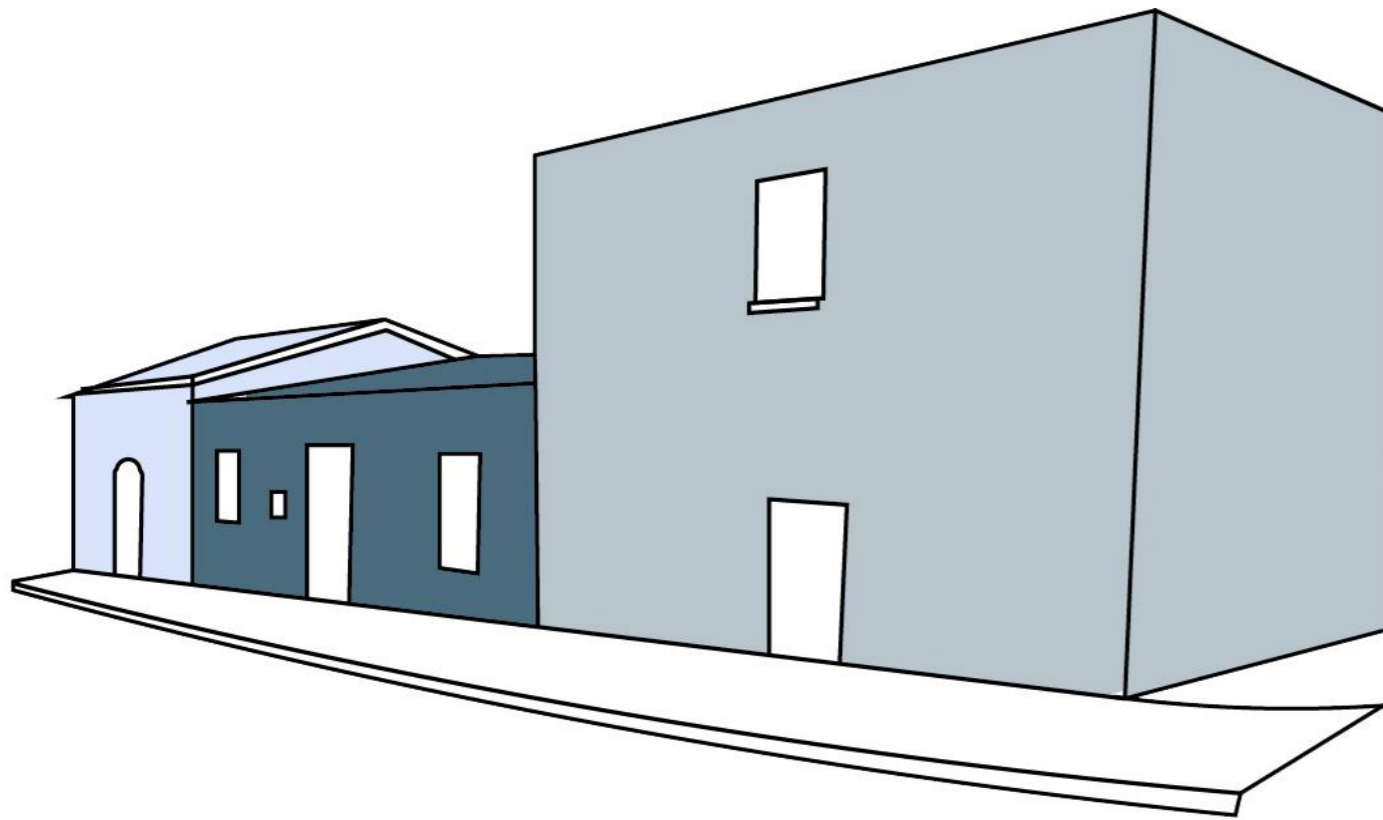

Πρόσβαση ορόφου

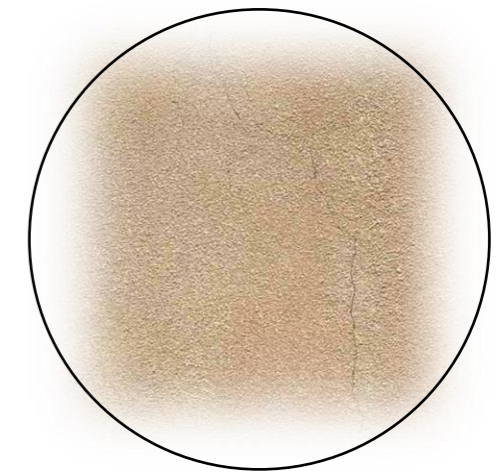
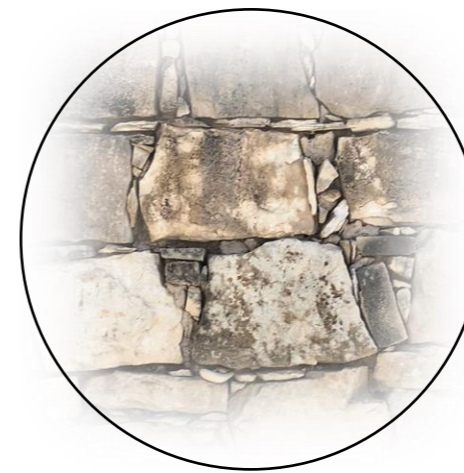
Η πρόσβαση στον όροφο επιτυγχάνεται μέσω της σκάλας που βρίσκεται πάντοτε χωροθετημένη εντός της εσωτερικής αυλής της κατοικίας. Η σκάλα καταλήγει σε ένα ξύλινο εξώστη που βρίσκεται συνήθως κεντρικά της όψης του ορόφου.

Αναγνώριση διαφορετικών ιδιοκτησιών στα αναπτύγματα των δρόμων

Η αναγνώριση των ιδιοκτησιών των αναπτυγμάτων των οικιών δίπλα στις κύριες αρτηρίες κυκλοφορίας του χωριού γίνεται μέσω της υλικότητας των όψεων των οικοδομών που χρησιμοποιήθηκε ως επίχρισμα όπως πληθάρι στο εξωτερικό των οικιών καθώς και την λίθινη τοιχοποιία που έφεραν κάποια κτίσματα. Ακόμα διαχωρίστηκαν από τον διαφορετικό τρόπο στέγασης που είχε κάθε κατοικία όπως βλέπουμε στην εικόνα το πρώτο κτίσμα έχει διπλή στέγη, το δεύτερο με κλίση προς την πλευρά του δρόμου και το τρίτο με κλίση προς την εσωτερική αυλή. Τέλος διαχωρίστηκαν από τις λεπτομέρειες τις οποίες ήταν φτιαγμένα τα παράθυρα και οι πόρτες.

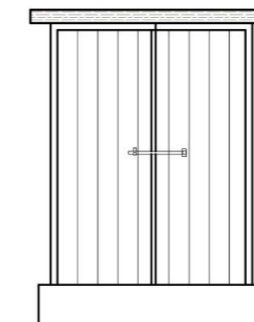
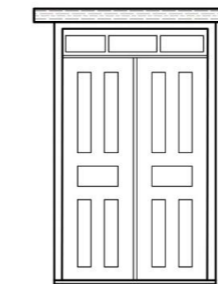
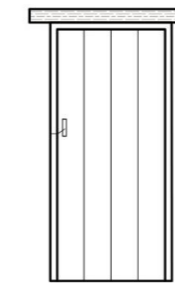
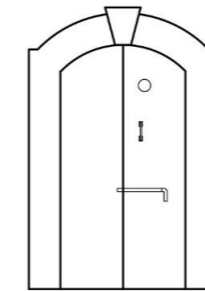

Ανάλυση επιμέρους μορφολογικών στοιχείων στις όψεις των οικοδομών Ανάλυση τοιχοποιίας

Για περαιτέρω μελέτη της μορφολογίας των όψεων των οικοδομών έγινε μελέτη των τοιχοποιιών των οικιών. Όλες οι οικίες ήταν πιθανόν λίθινες με άσπρη πέτρα της περιοχής. Δέκα από τις 16 οικοδομές είναι εξολοκλήρου καλυμμένες οι τοιχοποιίες με πέτρα ενώ 3 οικίες είναι μέχρι κάποιο σημείο επιχρισμένες είτε με σοβά ο οποίος προστέθηκε μάλλον μεταγενέστερα, είτε με πλιθάρι.

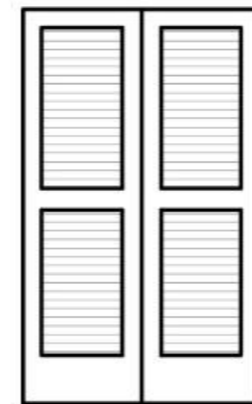
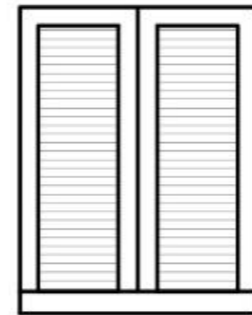
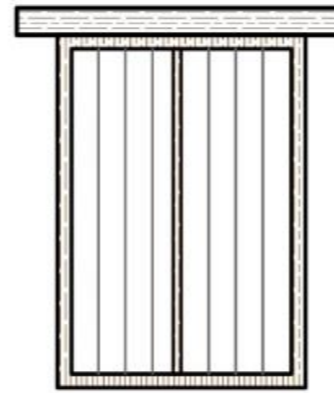
Ανάλυση επιμέρους μορφολογικών στοιχείων στις όψεις των οικοδομών Ανάλυση κουφωμάτων και θυρών

Ακολουθώς, έγινε μελέτη των ειδών των κουφωμάτων των θυρών των κατοικιών. Στην πρώτη εικόνα είναι η εξώπορτα μίας κατοικίας η οποία στην πάνω πλευρά έχει σχήμα τόξου και το πέτρινο πλαίσιο υπάρχει πέτρινη διακόσμηση περιμετρικά της πόρτας. Στην δεύτερη πόρτα είναι η ίδια πόρτα με την πρώτη απλά σε αυτή έχει τοποθετηθεί σοβάς ως επίχρισμα μεταγενέστερα για σκοπούς διατήρησης της. Στην τρίτη εικόνα έχουμε την απλή σανιδωτή πόρτα που βλέπουμε να υπάρχει στα πλινθόκτιστα σπίτια.

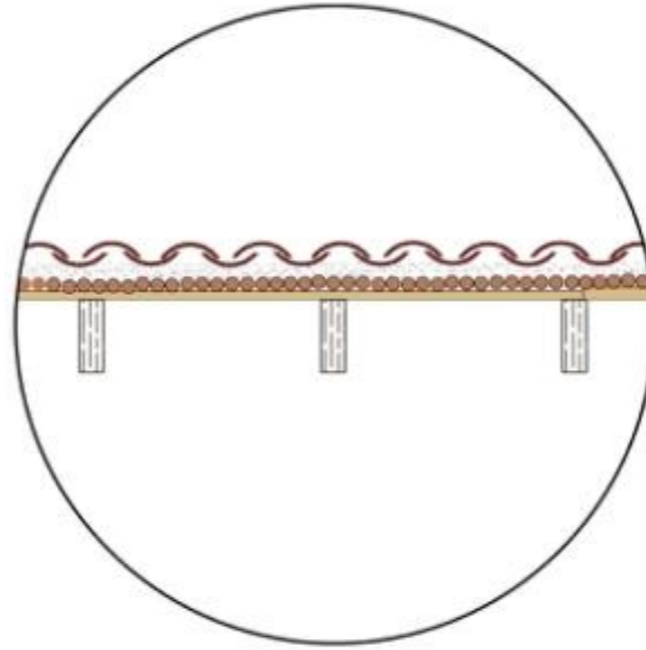
Ανάλυση επιμέρους μορφολογικών στοιχείων στις όψεις των οικοδομών

Ανάλυση κουφωμάτων και θυρών

Στη συνέχεια, έγινε μελέτη των κουφωμάτων των παραθύρων στις οικίες του χωριού καθώς και διαπίστωση του ότι όλες οι κατοικίες οι οποίες διατηρούνται και έχουν παραμείνει ως έχει από τότε που κατοικούνταν χωρίς επιπλέον προσθήκες έχουν τα ίδια σανιδωτά παράθυρα διαφόρων μεγεθών. Μία οικία είχε ένα μικρό παραθυράκι το οποίο χρησίμευε για αερισμό και ηλιασμό στον αποθηκευτικό χώρο της κατοικίας.

Ανάλυση επιμέρους μορφολογικών στοιχείων στις όψεις των οικοδομών Ανάλυση οροφών και δώματος

Έπειτα έγινε διερεύνηση για τις στέγες των κατοικιών καθώς και τα δώματα. Στις στέγες υπήρχε κεραμίδι τοποθετημένο πάνω σε ξύλινα σανίδια και ελαφριά κλίση προς την εσωτερική αυλή της οικίας. Όσο και στα δώματα τα οποία ήταν με ξύλινα βολίτζια τα οποία τα διακρίνονται από την εξωτερική πλευρά της οικίας.

